

Soru: Ramazan’da hasta veya seferi olduğundan dolayı oruç tutamayan kişi, oruç tutmaya vakit kalmadan vefat etse kaza ile sorumlu olur mu? Fidyeye için vasiyet etmesi gerekir mi?

FETVA

Ramazan’da hasta veya seferde olduğundan dolayı oruç tutamayan kişi daha sonra oruç tutma imkanı bulamadan vefat ederse tutamadığı günlerden sorumlu olmaz.¹ Zira bu kişi Allah Teala’nın zikredilen iki sınıf için tutamadıkları günleri kaza etmeleri için emrettiği Ramazan günlerinin sonrasına ulaşamamıştır.²

Hasta iyileştikten, misafir de mukim olduktan sonra tutamadığı günlerin oruçlarını kaza etmez ve bu hal üzere vefat ederse zimmetinde sıhhatli veya mukim olduğu gün kadar kaza gerekir.³ Örneğin bunlardan biri dolayısıyla Ramazan’da yedi gün oruç tutamaz ve Ramazan sonrası iyileşmesinin/mukim olmasının akabinde beş gün yaşar ve bu süre zarfında tutmadığı oruçları kaza etmeden vefat ederse beş gün adına vasiyette bulunmalıdır. Kalan iki günden ise mesul değildir.

Hanefî mezhebine göre Ramazan’da tutamadığı oruçların kazasını yapamadan ölüm döşegine giren kimse tutamadığı her gün adına bir fakirin doyurulması için vasiyette bulunmalıdır.⁴ Şayet bu kişi vasiyette bulunmadan vefat ederse varisleri onun adına fidye vermek zorunda değildir.⁵ Bununla birlikte vasiyet olmaksızın fidye verecek olurlarsa bunun vefat edenin kazası yerine geçeceği ümit edilir.⁶

¹ Ebü’l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed b. Ahmed el-Kudûrî, *el-Muhtaşar* (Beyrut: Darü’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1997), 63.

² Abdülğani b. Tâlib b. Hammâde el-Guneymî ed-Dımaşkî el-Meydânî, *el-Lübâb fî şerhi’l-Kitab* (Beyrut - Lübnan: el-Mektebetü’l-İlmiyye, ts.), 1/170.

³ Heyet, *el-Fetâva’l-Hindiyye* (Daru’l-Fikr, 1310), 1/207-208.

⁴ Ebü’l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti’l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 1/124.

⁵ Ömer b. İbrâhîm b. Muhammed el-Misrî Sirâcüddîn İbn Nuceym, *en-Nehrü’l-fâ’ik* (Darul Kütübîl İlmiyye, 2002), 2/30.

⁶ Ebû Muhammed (Ebü’s-Senâ) Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Aynî, *el-Binâye fî şerhi’l-Hidâye* (Beyrut - Lübnan: Dârü’l-kütübî’l-’ilmiyye, 2000), 4/85.